

זה לא התחיל בבית שמש

יש נשים שרוצות פרטיות בלי שום קשר לאורך השרוול שלהן ולי בחירתן בין מכנסיים לחצאית. בריוק כפי שזיהו בני הזוג היוון. נושא הדרת הנשים חייב להידון ברמה העקרונית. והדיון בו מטעמי נוחות נרחב ונרחח. ההקצנה לא התחילה בבית שמש. מדיניות של דחיקת נשים ממליאת הכנסת התעצמה בימיה של דליה איציק – האישה הראשונה שכיהנה כיו"ר הכנסת – כשנשים מהמקלה ששרה את "התקווה" בעת ביקורו של ראש הממשלה הבריטי לא הורשו לשיר. אז התעורר גל שקט של ביקורת. היום הנושא נמצא על סדר היום. כדי שהוא לא יירד כאופנה חולי-פת, חובה לאחר כוחות ולפעול בתבונה. וכדי לבנות חזית נשית מאוחדת וחזקה נגד מגמות ההדרה, יש בראש ובראשונה יש לה-כפיף את הזהות הפוליטית והאידיאולוגית בפני הזהות הפמיניסטית. וזה לא פשוט בכלל ובישראל בפרט. כך למשל בשישי האחרון, בכניסה לכנס החשוב של עמותת כ"ן בסנימטק בתל אביב, לא היססה ח"כ שלי יחימוביץ' לנצל את הבמה ולהציב דו-קוורא לתמוך בה ובמפלגתה.

יש לחזור ולהבחין בין המרחב הציבורי למרחב הפרטי, ובין כפייה לבין בחירה מרצון. אסור למנוע מנשים לשבת בכל מקום באוטובוס, כי מדובר בכפייה במרחב הציבורי. אבל אי אפשר למנוע מאישה חרדית להחליט שהיא אינה מעוניינת לשבת ליד גברים או שהיא מעדיפה לשבת בחלק מסוים של האוטובוס. אסור למנוע מנשים לעבור במדרכה מסוימת בשעה מסוימת, אבל אין פגם באירוע תרבותי המיועד לנשים או לגברים בלבד. אסור למנוע מחיילות לשיר, אבל מותר לאפשר סידור שלא יע-מיד חיילים בדילמה.

חייבים לזכור שגם לפרט וגם למיעוט יש זכויות. התעסקות בווסות כמו השעתיים הנפרדות בחדר הכושר לגברים ולנשים רק מזיקה למאבק החשוב באמת על מקומה של האישה במרחב הציבורי. אז בואו נעזוב את השטויות ונקדם את העיקר. ■
ד"ר לביא מרצה בבית הספר לתקשורת, אוניברסיטת בר אילן, ופעילה חברתית

בשנת 1992 היה לבני הזוג גארי ודיאן היוון רעיון מקורי ונו-עז: חדרי כושר לנשים בלבד. למען הסר ספק, הם אינם חרדים, ולמיטב ידיעתי גם אינם יהודים. הם הבינו שיש נשים שיעדי-פו להתאמן לברון, בלא עיניים סוקרות/סקרניות, בלא שיהיה מי שיעיף מבטים כלפיהן, ובמיוחד כלפי חלקי גוף מסוימים שלהן. שני עשורים לאחר מכן מונה הרשת שהקימו עשרת-אלפים סניפים ב-85 מדינות, עם למעלה מארבעה מיליון מנויים. זוהי רשת מועדוני הכושר הגדולה בעולם, ויש לה גם 16 סניפים ביי-שראל. ותראו היכן תוכלו למצוא אותם: בכיכר רבין בתל-אביב, ברעננה, באשקלון, בהרצליה ועוד. נכון, יש לה גם כמה סניפים בריכוזים רתיים מובהקים, אבל למודל העסקי אין ולא כלום עם הדרת נשים וצניעות.

כדי לבנות חזית נשית מאוחדת וחזקה נגד מגמות ההדרה, יש בראש ובראשונה יש להכפיף את הזהות הפוליטית והאידיאולוגית בפני הזהות הפמיניסטית

נוכרתי בסיפורם של בני הזוג היוון נוכח הזעקה שקמה כא-שר נודע כי בחדר הכושר של הטכניון הוקצו כמה שעות בשבוע לגברים לחוד ולנשים לחוד. ובמקום אחר גילו עוד שערורייה: גם בחדר הכושר של הכנסת יש שעתיים נפרדות לכל מין. ח"כית אחת אפילו טענה שעוד מעט גם תהיה הפרדה במליאה. זהו קשקוש מוחלט. נושא הדרת הנשים מציק לי מאוד, ואני מחויבת להתמודדות חברתית ולהכתיית איתו שנים רבות. אך צריך גם להיות גבול להשתלחות ולשימוש הציני במילים הללו.